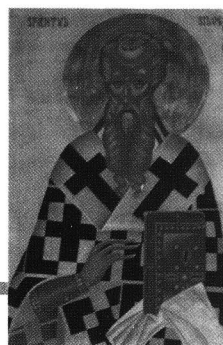

Mărturie Silvestrene

Buletin informativ al Parohiei "Sfântul Silvestru" din București

Trecut...

S-au scurs, iată, șapte ani de când Părintele s-a retras dintre noi, după un an și jumătate în care a zăbovit - în suferințe foarte grele - pentru a ne lăsa pregătiți, împăcați cu gândul că a venit timpul ca să-și "urmeze Chemarea".(...)

Și, peste ani, se cuvine să readucem în memoria vie a tuturor celor care l-au cunoscut cuvintele pe care Părintele ni le-a lăsat ca un legământ și ca un Testament. (...)

"M-am străduit să vă așez în suflet credința, voi să o mărturisiți!"

Te rugăm din adâncul sufletului, prea bunule Părinte, să veghezi cu rugăciunea către Mântuitorul și Sfânta Sa Maică, pentru ca viața noastră să fie o mărturie vie a credinței pe care ne-ai împărtășit-o prin Cuvântul sfânt și sfințitor și prin viețuirea jertfelnică... (pag. 16)

...și prezent

În ziua de 18 iulie 2010, Biserica Sfântul Silvestru, îmbrăcată în straie noi, de sărbătoare, a primit două daruri de preț: Sfânta Liturghie Arhierască, săvârșită de Preasfințitul Părinte Varlaam Ploieșteanul, episcop-vicar patriarhal, și și-a primit noul paroh, în persoana Părintelui lect. univ. Alexandru Gabriel Gherasim, prin Decizia nr. 87/2010 a Preafericitului Părinte Patriarh Daniel. Co-slujitori la acest moment important din viața parohiei au fost Părintele Protosinghel Veniamin Goreanu, consilier administrativ-bisericesc al Arhiepiscopiei Bucureștilor și Părintele Ioan Traian Diaconu, arhidiaconul Catedralei Patriarhale. Spre sfârșitul slujbei, s-a alăturat și Pr. Arhimandrit Timotei Aioanei, mare ecleziarh al Catedralei Patriarhale și exarh cultural al Arhiep. Bucureștilor. (pag. 2)

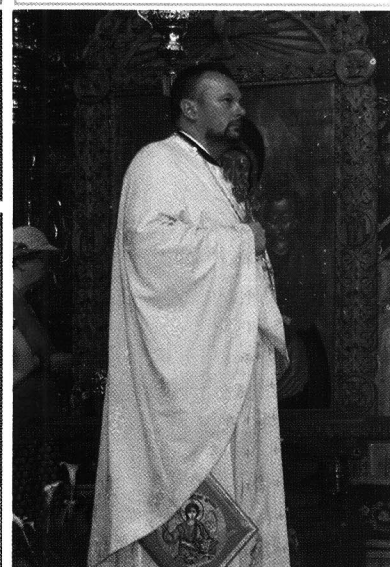
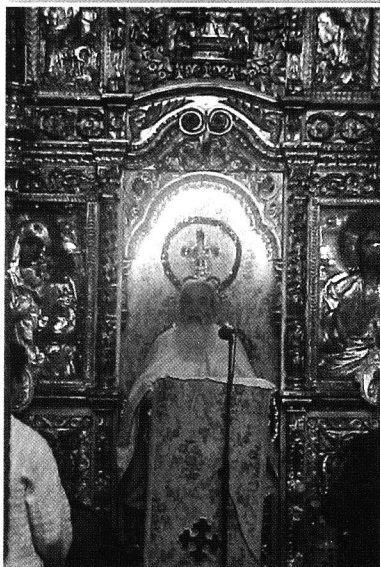
6 August

**Praznicul Schimbării la Față a
Mântuitorului Hristos**

Părintele Galeriu

Testament duhovnicesc

*"M-am străduit să vă așez în suflet
credința, voi să o mărturisiți!"*

~ Schimbarea la Față - **Părintele Constantin Galeriu** ~

"Sărbătoarea liturgică ne face contemporani cu evenimentul divin care ne împărtășește harul dumnezeiesc, al "Celui Care jertfește și Care Se jertfește în același timp, de neomis, îndeosebi în ce privește Tradiția Răsăriteană, Lumina care a strălucit din El, de pe fața Lui, peste ucenici, iluminându-i, îndumnezeindu-i și pe ei, era Lumina divină din eternitatea slavei lui Dumnezeu."

Alexandru Dragoman

Dincolo de text: pisanile Bisericii Sfântul Silvestru

Biserica Sfântul Silvestru a fost ridicată între 1740-1743 și reconstruită în două rânduri, în 1839 și respectiv 1904-1907, la această ultimă dată căpătând aspectul pe care îl are și astăzi.¹ Chiar deasupra intrării se află pisania corespunzătoare celei de a doua reconstrucții, al cărei text este gravat în limba română, cu caractere latine. Deși această pisanie conține într-o formă condensată istoria de până atunci a sfântului lăcaș, textele pisanilor mai vechi, referitoare la momentul ctitoririi și la prima reconstrucție a bisericii nu au fost uitate/abandonate, ci încastate în zidul bisericii², dispuse unul sub celălalt, în partea dreaptă a intrării (Figura 1). Spre deosebire de ultima pisanie, textele primelor două au fost gravate cu litere chirilice. De aceea, pentru înțelegerea credincioșilor și a vizitatorilor români, la intrare a fost expusă înrămat transliterarea textelor pisanilor scrise cu caractere chirilice, alături de reproducerea textului pisaniei cu litere latine.

Dincolo de valoarea lor de document, primele două pisanii evocă un timp mai îndepărtat decât cel propriu Bisericii Sfântul Silvestru, un timp în care rostirea și cântarea liturgică, mirosul de tămâie și ceară din biserici erau indisolubil legate de sonoritatea limbii slavone. La data primei pisanii, din această tradiție nu mai rămăseseră decât literele chirilice: dacă până la sfârșitul secolului al XVII-lea slujba în biserici se ținea în limba slavonă, în secolul următor se definitivează traducerea cărților de ritual în românește³; doar în mediul monahal se mai întâlnește, pentru o vreme, slujirea Sfintei Liturghii atât în română, cât și în slavonă. La rândul ei, scrierea chirilică a fost treptat înlocuită cu alfabetul latin. Din această perspectivă, prin faptul că include în rezumat conținutul primelor pisanii, cea de a treia pisanie poate fi considerată o metaforă materială a acestui lung proces de „românizare” a cultului (dar și a limbii și scrierii în general). Nu avem însă de a face cu o ruptură, ci cu o încorporare a trecutului în prezent, de unde și recontextualizarea textelor pisanilor scrise în chirilică. Aceeași împletire între trecut și prezent o regăsim, spre exemplu, și în cazul tabloului ctitorilor Bisericii Sfântul Silvestru (Fig. 2-pag 22): legenda explicativă poziționată

Figura 1

deasupra celor două personaje („Vechi ctitori / ai Bisericii / 1743”) este scrisă cu litere latine, în timp ce numele și apelativele („Jupân Pârvan / Abagiu”, respectiv „Jupânița / Stanca”) sunt cu litere chirilice. Similar, deși au ieșit de multă vreme din uz, cărți de slujbă scrise cu litere chirilice au fost în continuare păstrate, cum este cazul unei Sfinte Evanghelii din 1837 (Figura 3), așezată împreună cu alte cărți de slujbă mai vechi sau mai noi într-un scrin situat în cel mai important spațiu al bisericii: în Sfântul Altar. Mai mult decât atât, scrierea chirilică în sine are o încărcătură simbolică aparte. Dovadă în acest sens este practica de a picta literele latine ale numelor de pe icoane sau fresce de o asemenea manieră încât să semene celor chirilice. Noul este modelat în parte de vechi. Astfel, literele chirilice nu doar conferă o aură de vechime slujirii din sfântul lăcaș, ci, totodată, sau mai ales, înseamnă această slujire într-o tradiție ce precede ctitoria.

Modul în care slujitorii Bisericii Sfântul Silvestru s-au raportat la trecut se află în profund contrast cu modul în care același trecut a fost perceput de către ideologia seculară a statului modern. Ca să mă limitez la un singur exemplu, menționez că în timpul domniei lui Alexandru Ioan Cuza, la mănăstirea Neamț, unde se slujea în slavonă și română, a fost interzisă utilizarea limbii slavone în biserică⁴. De asemenea, o serie de cărți tipărite în slavonă au fost distruse de agenții statului; o parte din cărțile în slavonă au fost salvate de călugării care, pentru a apăra și continua tradiția, au hotărât să plece în Basarabia (aflată pe atunci în Imperiul Țarist), înființând mănăstirea Noul Neamț⁵. În timp ce pentru

slujitorii credinței ortodoxe raportarea la trecut stă sub semnul continuității, pentru statul laic se află sub semnul rupturii.

În concluzie, cele trei pisanii sunt dovezi materiale ale unor etape diferite din „biografia” Bisericii Sfântul Silvestru. Spre deosebire de proiectele politice ale statului secular, în Biserica Sfântul Silvestru trecerea de la o etapă la alta nu este marcată de fracturi, ci are forma unor metamorfozări în care trecutul este permanent prezent. Cu alte cuvinte, prin intermediul pisanilor (dar nu numai) se construiește un sentiment al continuității între trecutul și prezentul sfântului lăcaș, și se perpetuează o tradiție moștenită.

1. Pentru o istorie a sfântului lăcaș vezi Gabriel Licăroiu, *Biserica Sfântul Silvestru: trecut și prezent*, Ediția a III-a, București, 2007, ASA.

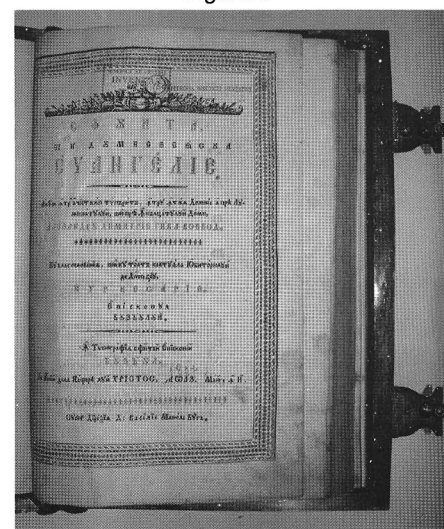
2. Într-o fotografie făcută în anul 1907 se poate observa că la acea dată textele primelor pisanii nu fuseseră adăugate; vezi reproducerea fotografiei la Gabriel Licăroiu, op. cit.

3. Al. Rosetti, M. Pop, I. Pervain și Al. Piru (red.), *Istoria literaturii române*, vol. I – *Folclorul. Literatura română în perioada feudală (1400-1780)*, Ediția a II-a, București, 1970, Editura Academiei Republicii Socialiste România, pp. 490, 659.

4. Schiarhimandritul Andronic (Popovici), *Aduceri aminte (1820-1892)*, București, 2007, Cathisma, p. 113.

5. Savatie Baștovoi, *Mănăstirea Noul Neamț – o temă tabu pentru istoriografia românească*, <http://savatie.wordpress.com/2008/10/19/manastirea-noul-neamt---o-tema-tabu-pentru-istoriografia-romaneasca/> (Accesat: 18.06.2010).

Figura 3

~ Schimbarea la Față - Părintele Constantin Galeriu ~

“Transformarea naturii nu se poate împlini autentic decât în lumina iubirii, “l’amor che move il sol e l’altre stelle”. Citind acest vers la lui Dante, Olivier Clément reflectează adânc: “Iubirea creează lumea, Hristos a transfigurat în chip tainic universal. Acest Cosmos reîntregit, recreat, iluminat, ne este dăruit în Tainele Bisericii. El este înrădăcinarea noastră neclintită, nu doar cerească, ci și pământească, pământul nostru creșc și cerul nostru pământesc, izvorul unei gândiri euharistice singură în stare să stăpânească revoluția tehnologică.”